

פרק ח'

תולדות צדיק

אוצר החכמה

הצדיק ר' דוד זלאטעש זכר צדיק
לברכה. ונפטר הרב הצדיק ר' צבי
בדמי ימיו בחיי אביו הקדוש בדרך
נסיעתו לסאדיגורה לקבל פני מרן
הרב הקדוש מרוזין ונח נפשי בעיר
גוואזדזיץ בכ"א אייר זכותו יגן
עלינו:

בנות רבינו

בנותיו של רבינו הקדוש הן
הרבנית רוחמה לאה עליה השלום
אשת הרב הצדיק ר' יוסקה
מלאשקוביץ (בן הרב הצדיק ר'
שמשון מאוזיראן בן הרב הקדוש
ר' פייוויש מזבריו בעל דרך אמת).
הם הולידו את הרב הצדיק ר' ארון
לייב שמילא מקום אביו הצדיק ר'
יוסקי בלאשקאוויץ. וחתנו הוא
הרב הצדיק ר' אהרן משה
שליט"א החונה כעת בקאליש. ובת
אחת היתה לרב הצדיק ר' יוסקי
שהיתה אשת הרב הצדיק
המפורסם ר' איזיקל מאלעסק (בן
הרב הקדוש ר' חנוך העניך בעל לב
שמח חתן הגאון הקדוש רב שר
שלום מבעלז זכותו יגן עלינו):

ואלה תולדות צדיק רבינו הקדוש
ר' מאיר מפרעמישליין זכותו יגן
עלינו ואשתו הצדקת הרבנית
שלאמטשע בת הרב ר' צבי עליה
השלום שנפטרה י"ד כסלו. **בנם**
יחידם הרב הצדיק ר' צבי זכרוננו
לברכה לחיי העולם הבא שנשא
את הצדקת רבקה בת ר' ארון
בראטישיבר ז"ל. והולידו את הרב
הצדיק ר' מרדכי ארי' זכר צדיק
לברכה (שהיה חתן הרב הצדיק ר'
משה מזוויהל נכד הרב הצדיק ר'
משה בן הרב הקדוש ר' מיכלי
מזלוטשוב זכותו יגן עלינו). הוא
הצדיק ר' מרדכי ארי' אבי הרב
הצדיק ר' אברהמטשי זכר צדיק
לברכה שדר בלבוב. והרב הצדיק
ר' צבי זכר צדיק לברכה. ובנו
השלישי יבדל לחיים הוא הרב
הצדיק ר' מאיר שליט"א החונה
בפרעמישליין. מבנותיו של הרב
הצדיק ר' צבי בן רבינו הקדוש
היתה אחת כלתו של הרב הקדוש
ר' בעריש מאלעסק (סגי נהורא
ואיש פלא בן הרב הקדוש ר' שלמה
לוצקר בעל דברת שלמה זכותו יגן
עלינו). והשני כלתו של הרב

להחיות את נפשה

אדמה. וכששב עם הגבאי והקדירה הריקה אז הסב ל"סדר" ולא בא בשר אל פינו בימים אלו:

נוטר הברית

בתו השני' היתה הרבנית ריכלי אשת הרב הצדיק המפורסם ר' מיכלי מגלונא (בן הרב הצדיק ר' משה בהרב הצדיק ר' חיים סטנובר בן הרב הקדוש ר' יוסלי יאמפולר בן הרב הקדוש ר' מיכלי מזלוטשוב זכותם יגן עלינו) העיד עליו חותנו רבינו הקדוש שחתנו הרב ^{אור החכמה} הצדיק ר' מיכלי הוא נוטר הברית. ומעודו לא נתכסה כי אם בסדין דק שלא להחם גופו הטהור. לקוטי תורתו יצאו לאור ע"י בנו הרב הצדיק המפורסם ר' בצלאל יהושע מגלונא זכר צדיק לברכה ונסתלק הרב הצדיק ר' מיכלי ביום כ"ז כסלו תרכ"ז ובנו הרב הצדיק ר' בצלאל יהושע ביום ה' תמוז זכותם יגן עלינו:

השלישית היא הרבנית צינה אשת הרב הצדיק ר' צבי (נכד רבינו הקדוש ר' אפרים מסדילקוב בעל דגל מחנה אפרים נכד מרן אור ישראל הבעל שם טוב הקדוש זכותם יגן עלינו). והולידו את החסיד ר' בנימין פרענקיל

וסיפר מרן הרב הצדיק ר' יצחק מאלעסק זכר צדיק לברכה שבהיותו סמוך על שלחן חותנו אחרי חתונתו בעוד שהיה רבינו הקדוש בחיים דר בפרעמישליין ופעם אחת אחרי שהרבה יגעו כל אנשי בית רבינו הקדוש לפני הפסח לנקות חורין וסדקין ושאר חומרות שונות כדרכו בקודש של רבינו להזהר ממה שהו דמשהו וכמעט שלא בא אל פיהם שום דבר אוכל. וכבא ערב החג חפצו בני הבית להכין ליום טוב אבל לא היתה פרוטה מצוי' כי רבינו כבר חלק כל מה שהיה בידו ולא היה במה לקנות בשר ליום טוב. הלכה הצדקת חיהלי בתו של רבינו ונתנה למשכון איזה חפץ ולוותה סכום מועט ובעדו קנתה תרנגול צנום בזול ובשלה אותו עבור כל בני הבית לליל התקדש החג. ובערב כאשר בא רבינו הקדוש מבית התפלה והיה לבוש בסנדליו אמר לבתו חיהלי תן לי המנעלים כי צריך אני ללכת בשוק לבש אותם וציווה את הגבאי ליקח הקדירה עם המרק והבשר ולילך עמו לבית יולדת אחת שנודע לו שאין לה במה להחיות את נפשה אחרי שאינה יכולה לאכול מצות ותפוחי

מהם כלל אך הניחם יחד עם הפתקא ואחרי פטירתו מצאו בחדר מיוחד גלים נצברים מפתקאות עם כסף כל אחת. כספים שכבר נפסלו וחדלו מלהוציאם שמשנתנו לו לא נגע בהם. נודע ומפורסם כי הרבה פעמים נתנו לו אנשים שונים סכומים מרובים ואחרי עבור שנים הרבה כשהיו אצלו האנשים בדוחק, הוציא רבינו כספם ממש אותו שנתנו והחזיר להם שהיו בידו בין הפקדונות:

ממשיך ישועות

ובדרכו של רבינו הקדוש הלך להלביש דבריו הנפלאים בשיחותיו ותורותיו להמשיך ישועה לכל מבקש בפרשו בשיחותיו איזה פסוק או מדרש לענין המבוקש להמשיך ישועה להאיש המבקש. כמו שפעם אחת הזכירו לפניו בשבת קודש פרשת מצורע אברך אחד שהיה צריך לעמוד למבחן לצבא באותו יום. פתח רבינו הקדוש כשהסב אצל שולחנו הטהור ואמר מיד אחרי פורסו המוציא כתיב בפרשה זו זאת תהיה תורת המצורע וכו' ויצא אל מחוץ למחנה והנה נרפא וגו' אפשר לפרש וידבר ה' אל משה הנהיג הקב"ה את משה צדיק הדור

מפרעמישליין ואחיו הרב הצדיק ר' ישראל לייב זכר צדיק לברכה (אבי הרב הצדיק ר' אלימלך ז"ל מפודהייץ. וחתנו היה הרה"ג ר' זלמן מרגליות ז"ל האב בית דין דקהילת לאנקי). וחתנו היה הרב הצדיק ר' יהושע מפרעמישליין אבי הרב הצדיק ר' מרדכי דוד פרענקיל נ"י הדר כעת באמריקה והרב הצדיק ר' ישראל פרענקיל שדר בלבוב:

ממלא מקום רבו

והרביעית היא הרבנית חנה אשת הרב הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם חיים ממיקלייוב זכר צדיק לברכה (הוא הצדיק שהיה בן הרב הצדיק ר' שלמה חתנו של רבינו הקדוש ר' ארון לייב זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא) ונתגדל בבית רבינו מילא מקום חותנו רבו המובהק שבעבודתו את ה' הלך בדרכי אבותיו ובמנהגם ולו מסר רבינו סתרי חכמתו. כרבינו הקדוש כן גם הוא היה ממעט מאד בהוצאות ביתו ומפזר כל אשר היה לו לצדקה והרבה לשלוח מעות לעניי ארץ ישראל. מדתו ביחוד היתה לבחור בין הכספים שהגיעו לידו באיזה מהן להשתמש לצרכי ביתו ואיזו מהן לחלק לצדקה והרבה הרבה שלא חפץ ליהנות

תפילה שאין בה ממושעי ישראל

תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר
שם קדשו לעולם ועד. היה אומר
שפירושו כמו שאמרו רז"ל כל
תפילה שאין בה ממושעי ישראל
אינה תפילה רצונו לומר כשאדם
מתפלל ביראה לפני השם יתברך
אז הוא ממשיך בתפלתו יראת ה'
לכל אחד מישראל ותפלה שאין גם
המושעי ישראל מרגיש על ידה
הרהור תשובה אינה תפלה וזה
שאמר דוד המלך עליו השלום
אימתי אדע כי תהלת ה' ידבר פי
בכוונה ראוי כאשר ע"י תפילתי
יתעורר כל בשר לברך שם קדשו
לעול' ועד (הביא תלמידו בספר
שמן המאור):

ברכה וקללה

הוא היה אומר על הפסוק ראה
אנכי נותן לפניכם היום ברכה
וקללה את הברכה אשר תשמעו
ואת הקללה אם לא תשמעו וגו'
שרצונו לומר האנכי שבאדם גם
הוא נצרך כשמשמטמטין בו לחפצי
ה' כשאדם הולך לעשות דבר מצוה
אז צריך הוא להתחזק ויגבה לבו

לאמר שיאמר הצדיק לפני השם
יתברך זאת תהי' תורת רצונו לומר
כך כתיב בתורה אשר המצורע
ביום טהרתו האברך הזה אף
שגופו נקי וטהור ביום טהרתו
יהיה מצורע והובא אל הכהן
כאשר הובאה בקשתו אל הצדיק
וממילא לא יקחוהו לצבא. ואל
ידאג כלל פן ישאר מצורע חס
ושלום רק ויצא הכהן אל מחוץ
למחנה רצונו לומר כשכבר יהי'
מחוץ למחנה יצא הכהן וראה כי
נרפא נגע הצרעת מן הצרוע
שיתרפא מיד והיה כבראשונה.
וכדבריו כן הי' :

אהבת ישראל

אהבת ישראל ולמוד זכות על כל
אדם הן הן תרומת מדותיו
הטהורות הוא היה אומר כתיב
בתורה איש כי ידור נדר להי' נדר
הוא מלשון הידור כשירצה אדם
להדר ולפאר אז להי' יחדר ויפאר
שם השם יתברך. אבל לאסור
איסור כשרוצה לדבר סרה אז על
נפשו על עצמו ידבר ולא על שום
אדם (שלחן הטהור):

חטאים תרדף רעה. שאלו לנבואה אמרה והנפש החוטאת היא תמות. שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו וכו' ובמדרש שאלו לתורה אמרה יביא קורבן ויתכפר לו נמצא כי על פי שנים עדים החכמה והנבואה או גם על פי שלשה עדים גם על פי התורה בזמן שאין בית המקדש קיים יומת המת שאין לו תקנה חס ושלום. אבל לא יומת ע"פ עד אחד יחידו של עולם הקב"ה שהמציא לו דרך תשובה (שם):

חתניו של הרב הקדוש ר' אברהם מטשי ממיקלויב זכר צדיק לברכה היו הרב הצדיק ר' מענדלי בהרב הקדוש ר' אייזיקל מזידיטשוב זכר צדיק לברכה. והרב הצדיק ר' אייזיקל ז"ל שדר בלבוב. שחתנו הוא הרה"ג ר' מיכלי שליט"א אב בית דין דקהילת מיקלייב. ונח נפשי דרב ב' בחוה"מ פסח. ונחרט על מצבתו כל הנוסח כמצבת חמיו הקדוש: כתר שם טוב ב' בחוה"מ פסח תרל"א נפטר איש ירא אלהים הרב החסיד ועניו עבד ה' מנעוריו ורבים השיב מעון ודובר אמת בלבבו אוהב צדקה ומשפט אמת פזר נתן לאביונים בוצינא קדישא מוהר"ר חיים אברהם

בדרכי ה' אבל אם ילבש גיאות שלא לשם שמים אז לקללה תחשב לו וזהו שאמר הכתוב ראה כי אנכי בישות העצמית שאתם מרגישים אני נותן לפניכם ברכה וקללה אם לא תשמעו שאם מגביה עצמו בבחינת אנכי שלא בכדי לשמוע מצוות ה' אז לקללה תהי' אבל אם בכדי לשמוע בדברי ה' אז תהי' לברכה (עשר עטרות):

ופשט את בגדיו

על הפסוק ופשט את בגדיו גוי' אמר בדרך מוסר כל אדם עליו לזכור כי יבא זמן (יום המיתה) אשר יפשוט את בגדיו ולבש בגדים אחרים (תכריכים) והוציא את הדשן (רומז על הגוף שהוא הפסולת) אל מחוץ למחנה (שאין עושין בית הקברות בתוך העיר) אל מקום טהור (שנקרא דאס הייליגע ארט) והאש על המזבח (אש של גהינם) תוקד בו לא תכבה. ע"כ נלכה ונשובה אל ה' וכו' (שם):

יחידו של עולם

בפרשת שופטים על הפסוק על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי אחד אמר בהקדים את דברי הירושלמי (מכות פ"ב ה"ו) שאלו לחכמה חוטא מה יעשה ויתכפר לו אמרה

הראשון כתוב בכתב יד קדשו של רבינו אלו הדברים לעולם אל ידור אדם בגבהה של עיר. אז אמר הרב הצדיק ר' יואל רואה אני שחותני הצדיק עלי כוון שלא אקנה מקום זה ושוב לא קנאו כי אם במקום אחר. ובשכונת אותנו מקום הוקם אחר כך בית תפלה לנכרים (שמעתי מפי הרבני המופלג בתורה ויראה ר' יוסף שיין נ"י מנארייוב ששמע מפי הרב החסיד ר' אהרן ז"ל בן הרב הצדיק ר' לייביש מבערזאן שליט"א נכדו של הרב הצדיק ר' יואל זכר צדיק לברכה). והוליד הרב הצדיק ר' יואל את הרב הצדיק ר' מאיר משאטץ זכר צדיק לברכה וחתנו הוא הרב הצדיק המפורסם חסיד ועניו כבוד קדושת מוריני ורבינו הרב רבי לייביש מבערזאן שליט"א (בנו של הרב הצדיק ר' פייויש מבערזאן בעל שפת אמת. חתנו של הרב הקדוש ר' אשר ישעי' מרופשיטץ חתנו של הרב הקדוש ר' נפתלי מרופשיטץ זכותם יגן עלינו):

צאצאי אחיו

ומה זרעו בחיים כן גם זרעו של אחיו הרב הקדוש ר' איזיקל מקאליש זכותו יגן עלינו מנכדו הרב הצדיק ר' ארון ארי' מנאדבורנא זכר צדיק לברכה אתנו

בהרב החסיד בוי"ק מוהר"ר שלמה זכרוננו לברכה לחיי העולם הבא תנצב"ה:

אל ידור אדם בגבהה של עיר

בתו הצעירה של רבינו הקדוש מפרעמישליין היתה הרבנית הצדקת המפורסמת חיהלי משאטץ אשת הרב הצדיק ר' יואל (בהרב הצדיק ר' חיים סטנובר בהרב הצדיק ר' יוסלי ימפולר בהרב הקדוש ר' מיכלי מזלוטשוב זכותם יגן עלינו). הוא הקדוש אוה למושב עיר שאטץ ואחרי פטירת חותנו הצדיק בא שמה לקנות מקום לבנות לו בית ויתאכסן שם בבית חסיד אחד שגם רבינו הקדוש בהיותו בשאטץ נתאכסן אצלו. ואחר שבחר לו כר נרחב במרומי קרת במקום מעולה והוצרך ליסע לבעל המקום לחתום שטר הקנין נזכר החסיד שיש לו ספר אחר שהשאיר אצלו רבינו הקדוש מדי היותו שם שלא חפץ לקחת זה הספר עמו ואמר לו שימסור אותו לאחד מבניו. כיון ששמע הרב הצדיק ר' יואל מזה לא חפץ לנסוע לחתום שטר המקנה עד שיראה הספר כי הבין שדברים בגו ביקש הבעה"ב ומצא הספר ומסרו אליו פתחו הרב הצדיק ר' יואל ומצא על הדף

עליהם ועל כל ישראל אמן כן יהי
רצון:

טלית של מצוה

ושמעתי מפי נכדי רבינו הקדוש כי
מקובל בידם מאבותיהם שפעם
אחת בא רבינו באמצע היום לבית
מדרשו ובפני כל הנמצאים שם
סיפר כי בימי עלומיו כיתת רגליו
לצדיקי הדור והיה דרכו לילך
ללובלין למרן החוזה זכותו יגן
עלינו ומשם לקרעמניץ לרבו
המובהק הרב הקדוש ר' מרדכי
זכותו יגן עלינו. פעם אחת בא
ללובלין וראה כי החוזה הקדוש
מתפלל בטלית ישן ושם לבו לזה
ובמשך ירחים אחדים אחר כך
קמץ מפרנסתו וצבר לו איזה סכום
וקנה טלית חדשה יפה וכאשר הלך
עוד הפעם ללובלין הביא הטלית
ההוא לדורון ל"חוזה" זכר צדיק
לברכה. קיבל רבינו מלובלין
מתנתו בפנים יפות ולקח טליתו
הישן שכבר התפלל בו כמה שנים
ונתנו במתנה לרבינו. שמח רבינו
על זה מאוד שיזכה להתפלל
בטליתו של החוזה. אחרי אשר
שהה שם איזה זמן לקח כל אשר
לו בתרמילו וביחוד זה הטלית
ששמר אותו מאד והלך לקרעמניץ.
אבל בימים אלו היה ללובלין איזה

בחיים חתנו הרב הצדיק ר' יוסלי
נ"י נכד הרב הקדוש ר' מיכלי
מזלאטשוב הדר כעת בווינא. והרב
הגאון מורינו ורבינו הרב רבי מאיר
בלאנק שליט"א אב בית דין
בנאדבורנא. ולרב הצדיק
המפורסם ר' מרדכי מנאדבורנא
זכר צדיק לברכה היו ששה בנים
הנה. א) הרב הצדיק ר' יצחק
מסטאניסלוב זכר צדיק לברכה
מנוחתו כבוד בלבוב שבנו הרב
הצדיק ר' חיים נ"י ממלא מקומו
כעת בסטאניסלוב. ב) הרב הצדיק
ר' ישכר בער זכר צדיק לברכה
שדר בסאטמאר בארץ הגר. ובניו
המה צדיקים מפורסמים ומהם
הרב הצדיק ר' מאיר לייפער נ"י
שדר כעת באמריקה. ג) הרב
הצדיק ר' מאיר זכר צדיק לברכה
מקרעטשינוב שבניו המה הרב
הצדיק ר' יעקב בער נ"י והרב
הצדיק ר' אליעזר וואלף נ"י שדר
כעת בעיר סיגוט ובנו הרה"ג ר'
ניסן חיים נ"י הוא האב בית דין
דקהילת בראטשין. ד) הרב הגאון
הצדיק ר' אהרן משה נ"י אב בית
הדין דקהילת זאלין אצל
לאנצהוט. ה) הרה"צ ר' ישראל
יעקב נ"י מעיר חוסט. ו) הרה"צ ר'
יוסף נ"י מפיטשיניזן כולם יעמדו
על הברכה וזכות אבותיהם יגן

מבעלו לגדולי תלמידיו לבא אליו ליום אחד בחפצו לתקנו ובאותו יום בא רבינו הקדוש לבית מדרשו וסיפר כל זה וסיים מניח אני עצמי לארכי ולרחבי ולא אתן לתקנו כל עוד שאני בחיים. והרגיש הרב הקדוש מבעלו בדבר ואמר אז לתלמידיו לא אוכל עשות מאומה בדבר זה כי הרב הקדוש מפרעמישליין עוד לא מחל לו:

גרסא מתוקנת

סיפר הרה"ג ר' חיים מאירזוהן מסטריא חתן הגאון מוהרי"א איטינגא זכר צדיק לברכה אב בית דין דקהילת לבוב. שכאשר יצאה הפקודה ברוסיה שהיהודים ישנו את מלבושיהם נסע אז זקינו הגאון הגביר ר' צבי כהן רפפורט זכר צדיק לברכה מדובנא בעל מחבר הספר עזרת כהנים על תורת כהנים להתייעץ עם צדיקי הדור אם בשביל זה יעקור דירתו למדינה אחרת והיה גם בפרעמישליין אצל רבינו. ובבואו לחדרו קיבלו רבינו בזה הלשון ברוך הבא ר' הירש רפפורט מדובנא אם שלא הכירו מעולם. אחר כך אמר לו רבינו הן כבודו הוא תלמיד חכם יאמר לי איזה דבר פילפול. חשב הגאון ר' צבי בדעתי אחרי רואי שכל סתום לא

רב שנתקנא מאד על שיש לרבינו טליתו של החוזה וחפץ להחזיר לו דמי הטלית החדש ויותר אך כמובן לא חפץ רבינו לקבל בעדו כל הון שבעולם, הרב ההוא לא הכיר מעלתו של רבינו בהיותו הצנע לכת עובד ה' בהסתתר וכאשר היה רבינו בדרך לקרעמניץ בא אחריו בחזקה לקח הטלית ממנו. בכה רבינו על זה מאד והצטער עצמו הרבה. ובבואו לקרעמניץ נחלש מרוב הבכיות בא לנגדו רבו הרב הקדוש ר' מרדכי זכותו יגן עלינו והיתה זאת לפעם הראשונה שהקביל הרב הקדוש ר' מרדכי זכותו יגן עלינו פניו לצאת לקראתו עד לפני פתח ביתו מה שלא עשה כי אם כבא אליו איזה מגדולי הדור. וסיפר לו רבינו גודל צערו על טליתו של החוזה שנלקח ממנו בחזקה. מיד לקח הרב הקדוש ר' מרדכי את טליתו שהתפלל בו הוא כמה שנים ונתן לו ואמר הילך טליתי וזה יהיה אצלך כל ימי חייך ובו תשכב ותנוח אחרי מאה ועשרים שנה בהיות כי אתה תלמיד. אולם רבינו לא מחל לאותו רב על שלקח ממנו טליתו של החוזה ולא האריך הרב ימים והיתה נפשו משוטטת ולא מצאה מנוח עד שהתדבק עצמו בבתו והובאה לבעלו לפני רב שר שלום זי"ע וציוה הרה"ק

נעלם ממנו למה אציע לפניו איזה
פלפול טוב יותר כי אציע לפניו ענין
שעומד אני בו זה כמה ירושלמי
שכוונתו נעלמה ממני. שמע רבינו
קושייתו ולא השיבו מאומה על
אתר אך אחר כך בברכת הפרידה
אמר לו כשתהיו בקוליקוב
תתישב לכם תמיהתכם. תמה
הגאון ר' צבי על זה עוד יותר כי לא
היה לו צורך כלל להיות בקוליקוב.
אבל עד מהרה נוכח כי רוח ה'
דברה בו שבאס הדרך נשבר אופן
העגלה שנסע בה הגאון ר' צבי
והיה אז סמוך לקוליקוב והיה

צריך להשהות איזה זמן לתקנו בין
כך הלך הגאון ר' צבי ז"ל לעיר
זכמובן היה ראשית דרכו לבית
המדרש ובבואו פתח הספר
הראשון שמצא על השלח ונזדמן
שהיה אתו כרך מהירושלמי
שנתקשה בו הזכיר עצמו מדברי
רבינו והתחיל לחפש המקום ההוא
ולגודל תמהונו מצא כי הפשט
ברור ונכון כי באותו דפוס היתה
גירסה מתוקנת ואך בדפוס של
הירושלמי שבביתו היה בטעות אז
הבין כוונת רבינו:

הגאון

